

« zurück blättern vor »

FALCGRAF subst. m., ab 1564; auch *falcgrabia*, *falcgrov*, *falsgraf*, *faltzgraff*, *pfalcgrabia*, *pfalcgraf*, *pfaltzgraff*; ‘comes palatinus - Kurfürst in der rheinischen oder bayerischen Pfalz’ – ‘elektor palatynatu reńskiego lub bawarskiego’: 1564 BielKron 330, SPXVI *W trzecim gładzie [jechał] Fáltzgraf w pośrodku ktoremu po prawey Kfiąże Sáfkie á BrándeBURSKIE po lewey / przed káżdym z nich z ofobná niefiono miecz Ellektorfski w pozłóciŃtych pochwách.* ○ 1564 BielKron 330, SPXVI *wielką mŃzq [...] gdy záczyto / troie kŃiążąt z Ellektorow Ńwieckich wyfzli precz / zoŃtáwiwŃszy miecze Ńwe káždy ná Ńwym mieyŃcu / iáko Fálczgrov / Sáfkie Kfiążę / y BrandeburŃskie / bo Ńq Luteriani.* ○ 1585 PowodPorKal D5v, SPXVI *iuż nam tylko dwá y [kurfirstowie] zoŃtáli / zá Ńmierciá Ńáme⁹⁰ Fálckgrábie.* ○ (1625–1626) 1952 Ossol.Pam. 134 *w tymże uporze pfalcgraf trwał, nie chcąc jego rady Ńluchać.* ○ †1640 Nab.Pocz. 144 *Na oczy królewny angielskiej, która była za Fryderykiem, falcgrafem reńskim, obranym królem czeskim.* ○ (1661) 1960 Merk.Pol. 338 *Więc konkurują do tej księżny dwoje innych książąt, [...] brat stryjeczny kurfirsta falcgrafa.* ○ [LBel.] 1731 IntrHist 115, SP17 *drugi faltzgraff ó prędkim uderzeniu na oblegájącego nieprzyciela zamysłał.* ○ [arch.] †1868 Szaj., SW *P[[falcgraf]] Filip miał żupanik atlasowy czerwony.* – SPXVI, TR, L, SWIL, SW sowie SPA 1916, SPA 1929. ◇ **Var:** *falcgrabia* subst. m., [einzQu.] 1585 PowodPorKal D5v, SPXVI – SPXVI, TR, L, SWIL, SW (m.u.); *falcgraf* subst. m., 1564 BielKron 330, SPXVI – SPXVI, SWIL, SW; *falcgrov* subst. m., [einzQu.] 1564 BielKron 330, SPXVI – nur SPXVI; *falsgraf* subst. m., [hapax] 1588 ActReg 182, SPXVI – nur SPXVI; *faltzgraff* subst. m., [hapax] 1731 IntrHist 115, SP17; *pfalcgrabia* subst. m. – SW; *pfalcgraf* subst. m., [hapax] †1868 Szaj., SW – nur SW; *pfaltzgraff* subst. m., [hapax] 1564 [273]b MAČZ. ◇ **Etym:** nhd. *Pfalzgraf* subst. m., ‘der in einer Pfalz Herrschende (in Bayern bzw. am Rhein)’, GRI. ◇ **Konk:** *elektor* subst. m., bel. seit 1564, SPXVI, zuerst geb. CN. ◇ **Der:** *falcgrofow* adj., [hapax] 1564 BielKron 331v, SPXVI; *falcgrabstwo*, *pfalcgrawstwo* subst. n., ‘die Pfalz’, 1564 Mačz [273]b, SPXVI *Palatinatus Rheni*, *PfalcráwŃstwo po niemiecku zowq Die Pfaltz.* ○ 1782–1783 Dykc.G. 2,256, L, zuerst geb. TR; *falcgrafstwo* subst. n., ‘Pfalzgraf und seine Frau’, zuerst geb. TR; *falcgrabski* adj., zuerst geb. TR; *falcgrabczyk* subst. m., ‘ein Pfälzer’, zuerst geb. TR; *falcgrabina*, *pfalcgrabina* subst. f., †1868 Szaj., SW, zuerst geb. L; *falcgrafówna*, *pfalcgrafówna* subst. f., ‘Tochter des Pfalzgrafen’, [hapax] †1870 Bart., SW, zuerst geb. SW; *falcgrafowa*, *pfalcgrafowa* subst. f., ‘Frau des Pfalzgrafen’, zuerst geb. SW. ♠ Die Form (p)*falcgrabia* wurde an poln. *grabia* ‘Graf’ (zum tsch. *hrabě*) angeglichen. Die Schreibung mit *pf-* ist rein graphisch.

« zurück blättern vor »